

Avanduse Valla Kaja

NR.2(86)

VEEBRUAR 2003

Käru kooli sulgemisest Lk 1,3,4,7	Riigikogu valimised Lk 5,6	Sõna sekka Lk 8	Kultuurielu Lk 9
--------------------------------------	-------------------------------	--------------------	---------------------

Miks otsustati Käru kool sulgeda?

Haridus- ja sotsiaalkomisjoni esimehena annan ülevaate nende põhjuste kohta, mille alusel esitati vallavolikogule eelnõu Käru kooli tegevuse lõpetamise kohta. Komisjonil oli selleks kolm lähtekohta:

1. haridusvaldkonna areng vallas tervikuna;
2. olemasolev rahaline ressurs;
3. Eestis kehtiv seadusandlik alus, mis loob omavalitsusele kohustuse luua eeldused ja tingimused alus-, põhi- ja huvihariduse omandamiseks.

Meie maakonnas õppis eelmisel aastal seisuga 01.01.2002 10745 õpilast ja sügisest 197 last vähem ehk 10548 õpilast. Aastatel 2000-2001 sulges Vinni vald Kadila kooli 16 õpilasega, Viru-Jaagupi kooli 25 õpilasega ja Kulina kooli 27 õpilasega. Väike-Maarja vald oli sunnitud sulgema Triigi Lasteaed-Algkooli 20 õpilasega koolis ja 18 lapsega lasteaias. Selle tingib omavalitsuste haridusvaldkonna rahastamine, mis toimub pearaha alusel. See tähendab, et ei toimu koolipõhist rahastamist, vaid aluseks on ainult õpilaste arv. Näiteks Avanduse vallal on küll koefitsient 1,4, aga see tuleb meie koolide õpilaste arvust. 1.septembril 2002 alustas õpinguid Avanduse valla koolides kokku 152 õpilast.

Missugused on Avanduse vallas haridusvaldkonna võimalikud arengud? Lähtudes koolieelse lasteasutuse seaduse §10st on kohaliku omavalitsuse kohustus luua kõigile oma haldusterritooriumil alaliselt elavatele lastele, kelle vanemad seda soovivad, võimalus käia teeninduspiirkonna lasteasutuses. Avanduse vallal lasteasutus puudub. Töötavad kaks füüsilisest isikust ettevõtjat, kes korraldavad laste hooldu ja ka õppekava läbiviimist. Asutusel puudub koolitusluba ja ka sellest tulenevalt ei saa omavalitsus nõuda õppekava täitmist.

Hariduskomisjoni esimehena näen ma võimalust taotleda alates 1.septembrist lasteaia rühmale koolitusluba ja panna ta tööle nagu ühele haridusasutusele kohane.

Analüüsid näiteks parandusõppel olevate õpilaste arvu Simuna põhikoolis (so 31 last) näeme, et see arv on suhteliselt suur. Näiteks Haljalas on üle 500 õpilase ja parandusõppel 31 last ning Väike-Maarjas 860 õpilast, parandusõppel 36 õpilast. Ma üldse ei kahtle, et need lapsed vajavad õpetust, aga kool on nn tulekustutaja. Tegelikult tuleb omavalitsuse poolt luua tingimused korraldada alushariduse õppekava omandamiseks. Tubli, et need lasteaia töötajad on seni püüdnud korraldada ka õpet, kuigi haridusnimesena ütlen, et seda on palju nõutud.

Lähtudes eespooltoodust taotleb haridus- ja sotsiaalkomisjon alates 1.septembrist 2003 täiendavalt 1,0 koka kohta, sest vastavalt tervisekaitseõuetele peab laps koolieelses lasteasutuses päeva jooksul saama süüa kolm korda (hommikueine, lõunasöök ja õhtuode). Praegu toilitustatakse 2 korda. Kui räägime lasteaia, siis näen seal pedagoogilist personali järgmiselt: 2 õpetaja kohta, 1,0 õpetaja-abi kohta. Kuid arvestades selléga, et Simuna põhikooli tööõpetuse klassid tuleb korda teha ei näe ma võimalust suurendada 2003.aasta sügisest nende taotletud kohtade ulatuses täiendavaid vahendid, sest valla tulubaas lihtsalt ei võimalda seda.

Need taotlused tähendavad haridusvaldkonda aastal 2004 täiendavat palgaraha praegustes töötasudes ligi 150000 krooni koos sotsiaalmaksuga.

Samal ajal näeme, et Käru Algkooli jääb aastal 2003/2004 5 õpilast, mis tähendab ühe õpilase finantseerimist ~51000 krooni ulatuses. Edaspidi tõuseb laste arv kuni 7-8 lapseni ning langeb uuesti tagasi 6-le õpilasele. Lasteaias toetatakse last 400 krooni kuus so 4000 krooni aastas ning kui arvestada juurde küttekulud, vesi ja valgustus võib see olla kuni ~10000 krooni aastas. Simuna põhikoolis kulutatakse õpilase kohta ~17000 krooni aastas ja see on tegelik rahaline kulu õpilase kohta, mis moodustub pearahast ning õpilaskoha maksumusest.

Käru algkooli koolisöökla ei vaja küll suuri investeeringuid, kuid peab arvestama, et lasteaed koolitusluba ei saa juhuil kui ta jätkab samas kohas. Kahtlemata õpilaste arvud vallas vähenevad ja hariduse rahastamine antud tulubaasi juures muutub iga aastaga raskemaks. Avandusel vallal on veel lahendamata ka muusikakooli juriidiline küsimus. Õpib ju meil 21 õpilast muusikakoolis ja kool on leidnud olulise koha huvihariduse edendamisel Simunas. Sügisest avaneb Käru lastel võimalus osaleda ka meie spordiringides ja muusikakooli töös. Muidugi juhuil, kui valitakse edasiõppimiseks Simuna Põhikool.

Jätkub lk 3

Toimetaja veerg

Inimene kohe on rahulolematuks loodud, sinna pole midagi parata. Esimest korda mu lehetegemise aastate jooksul on mul nii palju materjali ilma küsimata-palumata. Ja ikka on okas hinges. Kui saaks oma arvamust avaldada ilma teisi halvustamata ja halvasti ütlemata... Aga ei saa, vist. Emotsioonid, emotsioonid... Ja igäihel on teadagi oma tõde...

Tore on tõdeda, et leidub ikka julgeid, kes oma kirjatüki omaks tunnistavad. Ja päris anonüümseid kirju ma enam ei avalda ka. Leian, et toimetajana on mul siiski õigus otsustada, mis ma lehte panen ja mida mitte. Süüdistatagu mind pealegi erapoolikuses.

Üks allkirjata kiri on mul sahtlis. Ootan, et selle autor minuga ühendust võtaks. Õiged küsimused, miks neid siis nimetult küsima peab. Seda enam, et need vajaksid konkreetseid vastuseid, kuid ametnikud anonüümkirjale reageerima ei pea. Ajakirjanduses eksisteerib selline tava, et autori palvel ta nimi lehte ei jõua, kuid toimetajale on see teada.

Veebruar on läinud valimiste tähe all. Ei jõua ära imestada, mida erakonnad kõik enne valimisi lubavad. Tore oleks, kui nad lubatu ka ellu viiksid. Ka meie lehes on kahe kandideeri valimisreklaam (vastavalt vallavalitsuse otsusele tasuline). Kelle poolt oma hääle anda, jääb aga igäihe enda otsustada.

Ja järgmine leht tuleb ehk rõõmsam – kevad ju läheneb.

Uuenev meditsiin tõstatab uusi eetilisi probleeme

Aire Koik, SA Eesti Geenivaramu teabejuht

Eesti Geenivaramu eetikakomitee korraldatud seminaril arutlesid asjatundjad ja huvilised geeniuuringute eetiliste aspektide üle, vaagisid eetilisi probleeme arsti ja patsiendi suhetes ning puudutasid ka personaalsete ravimite teemat.

Esimese ettekande Tartus 17. veebruaril peetud seminaril tegi Eesti Geenivaramu eetikakomitee esimees professor Arvo Tikk, kes kõneles geeniuuringute eetilistest aspektidest. Ta tõdes, et uued teadmised geneetika valdkonnas kohustavad arste üha enam konsulteerima ja harima terveid inimesi. "Inimesed soovivad olla terved ja elada võimalikult kaua," ütles professor Tikk. "Ennetuslik meditsiin ja individuaalne profülaktika võimaldavad tal teatud määral planeerida oma olevikku ja tulevikku."

Arsti ja patsiendi uuenevad suhted

"Geneetika areng on oluliselt parandanud haiguste diagnoosimist ja arusaamist haiguste tekkemehhanismidest," märkis Eesti Geenivaramu eetikakomitee liige professor Tiina Talvik. "See mõjutab meie otsuseid arstiabi igal tasandil ja sunnib meid üha enam tegelema eetiliste probleemidega."

Professor Talvik tõstas mitmeid küsimusi, keskendudes eetilistele probleemidele arsti ja patsiendi suhetes. Näiteks kas arst võib informeerida patsienti tõhusast, kuid kallist ja kättesaamatust ravivõimalusest? Kellel on õigus otsustada teise inimese elukvaliteedi üle? Üheseid vastuseid neile küsimustele paraku ei ole.

Professor Talvik kinnitas, et meditsiin muutub järjest patsiendikesksemaks. "Arst peab arvestama patsiendi arvamust ja valikuid," sõnas ta. "Patsient ei ole mitte objekt, vaid enda nõustamisel aktiivne osaline." Samas on arsti ja patsiendi suhetes väga oluline töö rääkimine. "Valetamine ei pruugi olukorda kergendada kummagi poole jaoks," lisas professor Talvik.

Teada või mitte teada?

Inimesel on õigus soovi korral teada saada tema kohta kogutud mistahes teavet, ka geneetilist. Samas on inimesel õigus seda infot mitte teada. "Kumba varianti eelistada?" tõstas küsimuse seminari juhtinud Eesti Geenivaramu nõukogu liige professor Ain-Elmar Kaasik. Näiteks kas on eetiline märgistada noort inimest teadmise, et ta haigestub elu kuuendal või seitsmendal kümnendil haigusse, mis halvendab ta elu kvaliteeti ja lühendab selle kestust?

"Me ei saa mitteteadmise ühiskonna arengut seisma panna," vastas Eesti Geenivaramu teaduskomitee liige professor Andres Metspalu. "Samas, inimesel on vabadus valida."

Professor Kaasik lisas, et ehkki alati on õigus teada ja õigus mitte teada, toimub areng siiski selles suunas, et võiks teada.

Lootus saada kasu

Pragmaatiliselt inimesed tahavad teada, mis kasu toovad just neile geeniuuringud, sealhulgas Eesti Geenivaramu projekt.

Professor Kaasik tõdes, et Eesti Geenivaramu projekt ei ole individuaalse geneetilise nõustamise projekt. "Ei tasu loota, et geenidoonor saab pärast vereproovi andmist teada, millesse ta haigestub või kui kaua ta elab. Need andmed selguvad alles selle projekti lõpus, kui projekt on õnnestunud ja selle tulemused on teaduslikult läbi töötatud."

Samas leidub ka hoopis kiirem kasu. "Geenivaramu andmekogujatena tegutsevad perearstid saavad tervikliku ettekujutuse oma nimistu patsientide tervisest ja see võimaldab neil paljusid terviseriske öelda juba täna," lisas professor Kaasik.

Millal muutub igapäevaseks palju räägitud personaalne ravi? Personaalse meditsiini ja farmakogeneetika teemadel arutles oma ettekandes AS-i EGeen nõukogu esimees Jaanus Pikani. Tema sõnul on praegu keskmise ravimi toimimismudel 30:30:30:10. See tähendab, et 30 protsendil inimestest teatud ravim toimib. 30 protsenti ei tarvita rohtu vastavalt ettekirjutusele ja seetõttu ei kulge ravi ootuste kohaselt. 30 protsenti järgib arsti ettekirjutusi, aga ravim millegipärast ikkagi ei toimi. 10 protsendil ravimi tarvitajatest aga tekivad tüsistused. Põhjus on selles, et igatüüpe organism toimib erinevalt. Farmakogeneetika abiga üritatakse mõista indiviidi geneetilise ehituse ja ravimi vahelisi seoseid, ennustada ravimi toimet ja selle alusel määrata individuaalset ravi. Ent selleks kulub veel aastaid.

VOLIKOGUS 12.02.2003

- otsustati teha vallavalitsusele ülesandeks vahendada veeveeteenust ettevõtja ja elanikkonna vahel
- otsustati pikendada vallale kuuluva Mercedes-Benz 412 D Sprinter väikebussi kasutusrendi lepingut tähtajaga 36 kuud
- kehtestati Avanduse valla kaevetööde eeskiri
- nimetati Lääne-Viru Maakohtu rahvakohtuniku kandidaatideks Reet Maadla, Maie Ojasaar, Mary Tammet
- nimetati Avanduse Vallavolikogu esindajaks Lääne-Viru Maakohtu rahvakohtunike nimetamise komisjoni volikogu aseesimees Väino Haiba
- otsustati lõpetada Kärü Algkooli tegevus alates 01.09.2003.a.

VALLAVALITSUSES 03.02.2003

- määrati hooldaja ühele raske puude Avanduse valla elanikule
- nõustuti Kuusiku kinnistu jagamisega, mille tulemusel moodustus kaks uut katastriüksust

VALLAVALITSUSES 11.02.2003

- moodustati Simuna Põhikooli hoolekogu koosseisus Ants Sirgmet, Gustav Põldmaa, Mary Tammet, Reet Sepp, Angela Raik, Tauno Ojasaar, Krista Ustav
- anti kauplemisluba FIE Eve Pruul Simuna apteegile

VALLAVALITSUSES 17.02.2003

- määrati hooldaja ühele raske puudega Avanduse valla elanikule
- otsustati maksta ühekordset toetust ühele vallaelanikule
- nõustuti Madise-Siimu kinnistu jagamisega, mille tulemusel moodustus kaks uut katastriüksust
- nõustuti Hiitamme kinnistu jagamisega, mille tulemusel moodustus kaks uut katastriüksust
- alustati õigusvastaselt võõrandatud maa kompenseerimise menetlust
- otsustati tagastada Määri ja Kärü külas asuv Savimäe katastriüksus kogupindalaga 17,09 ha maaomandi taastamiseks Ainar Ojasaar'ile
- otsustati tagastada Imukvere külas 84,99 ha suurune maa Ollisaare maaomandi taastamiseks Raul Vahter'ile
- kinnitati õigusvastaselt võõrandatud maa maksumus ja määrati kompensatsioon
- kinnitati Kärü Algkooli hoolekogusse Ly Niinelaid, Kaja Kikerpuu, Pille Toompuu, Raimo Birnbaum, Väino Haiba

VALLAVALITSUSES 20.02.2003

- kinnitati veebruari toimetulekutoetuse saajate nimekirjad
- kinnitati hinnakiri 2003.a. Riigikogu valimiste valimisreklaami avaldamisel "Avanduse Valla Kajas"

Algus lk 1

Lugedes Tartu Teoloogia Akadeemia, Viru praostkonna praosti Avo Kiire ja Lääne-Virumaa pühapäevakooli juhendaja Raija Hirvensalo ja EELK Simuna Püha Siimona ja Juuda koguduse õpetaja Tauno Toompuu toetuskirju kristliku kooli moodustamiseks Kärus, siis leian, et kui ka lapsevanemad soovivad seda, siis omavalitsus saab

toetada kristlikku kooli hoone püsikulude osas. Unustada ei tohi ka seda, et sellise kooli rajamisel lähtutakse erakooliseadusest. Koolinõukogul tuleb taotleda uus koolitusluba. Erakooliseadus ei sea ka kriteeriume laste arvude suhtes ja kõik otsused selles osas teeb koolinõukogu. Kui võimalik kooli finantseerija esitab ka juriidiliselt

korrektsed dokumendid rahalise toetuse kohta, siis soovin Kärus rahvale jõudu kristliku kooli loomisel.

Haridus- ja sotsiaalkomisjon vaatles eelkõige valdkonda, kui tervikut ja Avanduse valla eelarve võimalusi.

Raili Sirgmetts
haridus- ja sotsiaalkomisjoni esimees

Kust algab regionaalpoliitika?

Arvamusi Kärus kooli sulgemisest

On suurepärase talv ja viimaste aastate jooksul üsna harukordne võimalus pühkida suuskadelt aastate tolm ja minna suusatama. Nautides talvist metsa on hea mõtiskleda maailma asjade üle. Mis minu ümber küll toimub?

Suured ja kauged poliitikud ei leia üksmeelt, kas sõda välistab terrorismi või vastupidi.

Natuke lähemad ja väiksemad poliitikud püüavad valimise nimel üksteise võidu ja meeleheitlikult sõnastada kommunismi läbi demokraatia Eesti moodi.

Kohalikud ja kõige lähemad poliitikud ei lasku dialoogi külakogukonnaga, kes üritab vaid säilitada ja parandada oma elukeskkonna kvaliteeti.

Viimase paari nädala jooksul olen palju jällegi juurde õppinud. Arvan, et minu elu- ja töökogemus lubab mul vaadata Avanduse valla hariduselus toimuvat liigsete emotsioonideta.

Jah, oleme väike vald väikese rahakotiga. Me oleme sarnased väikese sa perega kui pealinn oleks meie võrdluses edukas äriettevõtte. Niisiis, tuleb iga väljaminekut hoolega kaaluda ja siis otsustada, kus säästa ja mille arvelt.

Praegu tunnevad Kärus inimesed end selle pere noorima lapsena. Ei ole jõudu ega vahendeid enda eest seismiseks kui "suuremad ja targemad" kätt ei ulata ega järgi ei oota. Jah, inimesi on vähem kui Simunas. Jah, kool on väga väike. Jah, asume liiga kaugel, et noorukesed ja vanad jalgsi saaksid liikuda "pealinna" - Simunasse. Ja sealt vajadusel Rakverre ja kaugemalegi.

Nagu väikesel lapsel on oma eneseväärikus, ootab ka küla võimuesindajatelt lugupidavat suhtumist. Kui ainus haridusasutuse juht, keda ei kutsutud valla hariduselu juhtivasse hariduskomisjoni on Kärus Algkooli juhataja, ja hariduskomisjoni neljast pedagoogist keegi ei huvitu suletava

kooli sisulisest tööst, vaid nõustuvad oma peaga mõtlemata, et raha kulub ühele lapsele palju. Jah, tõesti oluliselt rohkem kui Simuna koolis või näiteks

sõjajärgses Afganistanis telgis lastele tähti õpetades või ka poolteisetuhandeses kombinaatkoolis.

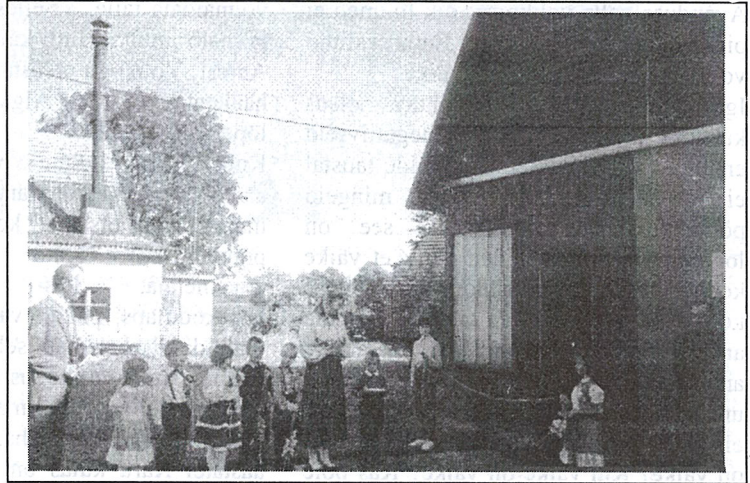
Kõik siin maailmas on suhteline.

Siiski on kurvastav, et koostöö ja alternatiivide otsimise asemel püütakse õõnestada Kärus kultuuri- ja hariduselu jalgealust küll tervisekaitse, küll riikliku järelevalve kutsumisega, küll poolikute faktide ja ebatäpsete lähteandmetega manipuleerides. Fakt on, et Kärus kooli kõõgiga on tervisekaitse rahul ja pedagoogilise personali töölepingud kooskõlas kehtiva seadusega, mis ei tähenda põhjendamatu rahulolu kooliperes. Õpetaja on õpetaja kui ta end pidevalt harib.

Kui volikogu taotleb maakondlikust reservist lisaraha koondamisaotlusteks, miks mitte kasutada samu vahendeid kooli säilitamiseks. Külaelanike toetuskirja kooli kui küla igapäevaelus tähtsat rolli täitva asutuse säilimisele ei pälvinud volikogu istungil mõne saadiku pilkugi.

Mis saab hoonest?

Vastasutatud külaseltsi kitsukestele õlgadele pandav maja haldamine muutub sama eelarvepoliitika juures väga riskantseks. Mina seltsi juhina ei saa võtta endale vastutust, et heas korras maja säilib, kui uus aasta tooks kaasa otsuse, et raha on veelgi vähem ja selts

peab ise suhteliselt suurt maja majandama.

Meie muutuv asjas ei ole midagi kindlat, mees sõna annab, mees sõna võtab.

Jah, on suurepärase, et Simunas töötab muusikakool, põhikooli tööõpetuse klass on tõesti väga-väga vajalik, rääkimata kaasaegsest lasteaiast, millest tunnen isiklikel põhjustel väga puudust. Kärus Algkooli "vilistlased" ja lapsevanemad hindavad Simuna kooli.

Kui tulla tagasi perega võrdlemise juurde, siis mõnigi kord peame tegema majanduslikult ebamõistlikke otsuseid. Näiteks külastama sõpru kui nemad meid vajavad või lubama perele basseini külastust.

Ääremaade inimeste elu nõuab kulutusi, et ajaga sammu pidada ja terve ning õnnelik olla.

Loodan, et paljuräägitud demokraatia on jõudnud ka meie kanti. Eriarvamused viivad elu edasi ja minu palve on, et keegi asjaomastest inimestest ei tunneks end isiklikult solvatuna. Olukorras, kus külaelanik vaatab elule pisut erinevalt kuna elutingimused on erinevad, on oluline märgata inimest ja toetada elu viletsamaks muutumist takistavate ideede eluviimist.

Kärus inimesed tunnevad end praegu tühistena linnriik Simuna eneseteostuse voolu vees.

Ly Niinelaid